

KÁRPÁT-MEDENCEI MAGYAR TANNYELVŰ PEDAGÓGUSKÉPZŐK I. KONGRESSZUSA

2021. október 11-16.

A Pécsi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar
Neveléstudományi Intézet (PTE BTK NTI) online nemzetközi szakmai
rendezvénye

ABSZTRAKTKÖTET

EFOP-3.4.3-16-2016-00005

“Korszerű egyetem a modern városban: Értékközpontúság, nyitottság és befogadó szemlélet
egy 21. századi felsőoktatási modellben”

Szerkesztette
Ábrahám Gréta
Preisendörfer Tímea
Sándor-Schmidt Barbara

Pécsi Tudományegyetem

Pécs

2021

ISBN: 978-963-429-805-2

KÁRPÁT-MEDENCEI MAGYAR TANNYELVŰ PEDAGÓGUSKÉPZŐK I. KONGRESSZUSA

2021. október 11-16.

A KONGRESSZUS HÁTTÉRINTÉZMÉNYE

Pécsi Tudományegyetem

A RENDEZVÉNY HÁZIGAZDÁJA

Pécsi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar Neveléstudományi
Intézet

A KONGRESSZUS TUDOMÁNYOS PROGRAMBIZOTTSÁGA

Dezső Renáta Anna (Pécsi Tudományegyetem, a konferencia elnöke)

Fóris-Ferenczi Rita (Babes-Bolyai Tudományegyetem)

Orosz Ildikó (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola)

Horváth Kinga (Selye János Egyetem)

Takács Márta (Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar)

A KONGRESSZUS SZERVEZŐBIZOTTSÁGA

Orsós Anna (Pécsi Tudományegyetem)

Huszár Zsuzsanna (Pécsi Tudományegyetem)

Ács Marianna (Pécsi Tudományegyetem)

Vezdén Katalin (Pécsi Tudományegyetem)

Ábrahám Gréta (Pécsi Tudományegyetem)

Preisendörfer Tímea (Pécsi Tudományegyetem)

Sándor-Schmidt Barbara (Pécsi Tudományegyetem, a konferencia titkára)

A KONGRESSZUS HONLAPJA, E-MAIL-CÍME

<http://kmmtpk.hu/>, kmmtpk2021@gmail.com

KÖZÖSSÉGI MÉDIA

<https://www.facebook.com/kmmtpk2021>

<https://www.youtube.com/channel/UCQu3uUtEXYtQhOw9QIbJiJg/videos>

Tartalomjegyzék

1 Lectori Salutem!.....	6
2 A Kárpát-medencei Magyar Tannyelvű Pedagógusképzők I. Kongresszusának részletes programja	7
3 Absztraktok	10
3.1 Plenáris előadás - Gerner Zsuzsanna: A magyarországi pedagógusképzés aktuális kihívásai	10
3.2 Pécsi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar Neveléstudományi Intézet10	
3.2.1 Takács Zsuzsanna Mária: A pécsi pedagógusképzés kezdetei	10
3.2.2 Molnár-Kovács Zsófia: Kiemelkedő tanárszemélyiségek a pécsi tanárképzés történetéből	11
3.2.3 Ács Marianna: A pedagógusképzés nonformális szinterei Pécsen (1948-1991)	11
3.2.4 Orsós Anna, Cserti Csapó Tibor, Lakatos Szilvia, Vezdén Katalin: Romológia a Pécsi Tudományegyetemen	12
3.2.5 Huszár Zsuzsanna: Pedagógus identitás, szakmakép és szerepfelfogás kutatások tükrében	12
3.2.6 Bálint Ágnes: Játék és tanulás	13
3.2.7 Dezső Renáta Anna: A gardneri intelligenciaelmélet alkalmazási lehetőségei a Kárpát-medencei magyar tanítási nyelvű pedagógusképzésben	13
3.3 Babes-Bolyai Tudományegyetem, Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézet.....	14
3.3.1 Fóris Ferenczi Rita: A BBTE Pedagógia és Alkalmazott Didaktikai Intézet rövid bemutatása	14
3.3.2 Barabási Tünde – Stark Gabriella: A romániai koragyermekkorai nevelés curriculumának érvényesülési esélyei az otthonóvodáztatás időszakában.....	14
3.3.3 Szabó Thalmainer Noémi: A szatmári tanítóképzés története.....	15
3.3.4 Demény Piroska: Az erdélyi tanítóképzés pedagógiai gyakorlatának 21. századi korszerűsítési kísérletei.....	15
3.3.5 Ozsváth Judit: A magyar tanárjelöltek helyzete Kolozsváron a két világháború között	16
3.3.6 Birta Székely Noémi: Személyközpontú módszerek alkalmazása a pedagógusok szakmai önismeretének fejlesztésében	16
3.3.7 Baranyi Tünde Klára: Az online matematikatanítás lehetőségei a romániai egyetemi oktatásban	17
3.3.8 Zsoldos Marchis Julianna: Mese, játék, játékosítás matematika órán.....	17

3.3.9 Szállassy Noémi: A zöld ötven árnyalata – természettudományok oktatása az erdélyi pedagógusképzésben	17
3.4 II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola	18
3.4.1 Depcsinszka Ivett: Az oktatás és pedagógusképzés helyzete Kárpátalján (Podkarpatszka Ruszban) a Csehszlovák Köztársaság kötelékében (1919–1939).....	18
3.4.2 Tyahur László: A Munkácsi Állami Egyetem Humán-Pedagógiai Szakkollégiumának létrehozása és működése – pedagógusképzés az 1914-2021 közötti időszakban	18
3.4.3 Orosz Ildikó: A magyar nyelvű felsőoktatás helyzete Ukrajnában	19
3.4.4 Soós Katalin: A kárpátaljai magyar szakképzés helyzete az ukrainai oktatási reformok tükrében	19
3.4.5 Hutterer Éva: A pedagógusképzés megújuló rendszere Ukrajnában.....	20
3.5 Selye János Egyetem Tanárképző Kar	20
3.5.1 Lőrincz Gábor: Az SJE TTK Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéke mellett működő Variológiai Kutatócsoport tevékenysége, különös tekintettel a Romani Digitális Tudástér: Innovatív romani–magyar digitális oktatási-kulturális kompetenciafejlesztés és segédanyag-csomag létrehozása regionális modellek alkalmazásával c. projekt.....	20
3.5.2 Gál Gyöngyi, Török Tamás, Csehiová Ágota, Szarka Katarína, Tóth-Bakos Anita, Horváth Kinga: Mentorképzés.....	21
3.5.3 Horváth Kinga, Tóth Péter: Miben térnek el a kisebbségi pedagógusok a többségtől? Szlovákiai magyar pedagógusok pályaképének értelmezése	21
3.5.4 Borbély Diána, Józsa Krisztián, Orsovcics Yvette, Horváth Kinga: Pedagógiai diagnosztika kurzus az óvodapedagógus képzésben	21
3.6 Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar	22
3.6.1 Dévavári Zoltán: A magyar tanító- és tanárképzés története Vajdaság Autonóm Tartományban (1945–2006).	22
3.6.2 Takács Márta: A szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar első 15 éve, jelene és jövőképe	22
3.6.3. Pintér Krekity Valéria: Akkreditációs folyamatok a pedagógusképző intézményekben	23
3.6.4 Námesztovszki Zsolt: Kompetenciák fejlesztése robotok programozásával.....	23
3.6.5 Kovács Cintia: A tanítóképző konferenciái és akkreditált pedagógus-továbbképzései, folyóiratai	23

1 Lectori Salutem!

A határon túli magyar tannyelvű pedagógusképzés számos kihívással szembesül a képző intézmények nyelvhasználatának kisebbségi helyzetéből adódóan, e képzések közt a pedagógikum helyzete kiemelten terhelt.

Jelen tudományos esemény megvalósítása során a magyar nyelvű pedagógiai kultúra elmélyítése kerül a középpontba. Kongresszusunk célja a fókuszba helyezett tematikát és célcsoportokat érintően a résztvevő partnerintézmények közötti diszkusszió, tapasztalatsere elősegítése, jó gyakorlatok megosztása a PTE koordinálásával, kapcsolataink megerősítése, rendszerszintre emelése, képzési-, kutatói-, publikációs együttműködés megvalósítása.

A kongresszus témái betekintést nyújtanak a pedagógusképzés regionális sajátosságaiba, intézményrendszerébe, intézményi hagyományaiba, szervezeti kereteibe és ezek változásába, valamint elméleti modelljeibe és ezek lehetséges reflexióiba. Mindemellett a témákon keresztül megismerkedhetünk a pedagógusképző intézmények jelenléti és online formáival, ezek reflexióival, a tantervi programjaival, tannyelveivel és ezek kisebbségi vonatkozásaival, kimeneti követelményeivel.

A kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem, Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézet, a beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, a révkomáromi Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, illetve a szabadkai Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar partneri támogatásával szeretnénk körképet adni a Kárpát-medencei magyar nyelvű pedagógusképzés főbb aspektusairól, hozzájárulni a magyar nyelvű pedagógia kultúra továbbfejlesztéséhez. Szándékunk ismertetni az egyes intézményekben folyó pedagógusképzés gyakorlati kérdéseit, aktuális kihívásait és innovatív elemeit, valamint vonatkozó aktuális irányvonalait. Köszönjük a partnerintézmények együttműködését, a kollegiális együttgondolkodást.

Rendezvényünk az EFOP-3.4.3-16-2016-00005 “Korszerű egyetem a modern városban: Értékközpontúság, nyitottság és befogadó szemlélet egy 21. századi felsőoktatási modellben” című projekt támogatásával valósul meg. A lebonyolítás a PTE BTK Neveléstudományi Intézet, a PTE BTK Oktatás és Társadalom Neveléstudományi Doktori Iskola, a PTE Tanárképző Központ és partnerintézményei, a PTE Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium, a PTE Természettudományi Kar, a PTE Egészségtudományi Kar, a PTE Művészeti Kar, a PTE Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kar, a PTE BTK Humán Fejlesztési és Művelődéstudományi Intézet, az Oktatási Hivatal Pécsi Pedagógiai Oktatási Központja és az UNIV TV munkatársainak közreműködésével valósul meg.

Az előadások kivonatai egy igen színvonalas kongresszus képét tükrözik. Bízunk abban, hogy rendezvényünk hagyományteremtő, kölcsönös szakmai-partneri kapcsolatoknak teret adó alkalommá válik!

Dezső Renáta Anna

a kongresszus elnöke

2 A Kárpát-medencei Magyar Tannyelvű Pedagógusképzők I. Kongresszusának részletes programja

1. nap október 11.	Hétfő
16:00 – 16:15	<i>Megnyitó</i> Híves-Varga Aranka, a PTE BTK NTI igazgatója – Dezső Renáta Anna, PTE BTK NTI, a kongresszus elnöke <i>Köszöntők</i> Fedeles Tamás, a PTE oktatási rektorhelyettese Tarrós István, a PTE külügyi igazgatója Turi Katalin, a PTE Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium igazgatója
16:15 – 16:45	<i>Plenáris előadás</i> Gerner Zsuzsanna: <i>A magyarországi pedagógusképzés aktuális kihívásai</i> PTE Tanárképző Központ
16:45 – 17:00	<i>a PTE BTK NTI szakmai bemutatkozása – kisfilmek</i> Nevelés és Oktatásméleti Tanszék Romológia és Nevelésszociológia Tanszék Nevelés- és Művelődéstörténeti Tanszék
17:00 – 18:30	<i>a PTE BTK NTI pedagógusképzőinek előadásai</i> Takács Zsuzsanna Mária: <i>A pécsi pedagógusképzés kezdetei</i> Molnár-Kovács Zsófia: <i>Kiemelkedő tanárszemélyiségek a pécsi tanárképzés történetéből</i> Ács Marianna: <i>A pedagógusképzés nonformális szinterei Pécsen (1948-1991)</i> Orsós Anna, Cserti Csapó Tibor, Lakatos Szilvia, Vezdén Katalin: <i>Romológia a Pécsi Tudományegyetemen</i> Huszár Zsuzsanna: <i>Pedagógus identitás, szakmakép és szerepfelfogás kutatások tükrében</i> Bálint Ágnes: <i>Játék és tanulás</i> Dezső Renáta Anna: <i>A gardneri intelligenciaelmélet alkalmazási lehetőségei a Kárpát-medencei magyar tanítási nyelvű pedagógusképzésben</i>
18:30 – 19:30	<i>Pedagógusképzők és pedagógusjelöltek diszkussziója</i> <i>Moderátorok</i> Ritter Betty Oktatási Hivatal Pécsi Pedagógiai Oktatási Központja Turi Katalin PTE Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium

2. nap október 12.	Kedd
10:00 – 12:30	<i>Az előző nap ismétlése felvételtől</i>
16:00 – 17:30	<i>a Babeş–Bolyai Tudományegyetem pedagógusképzőinek előadásai</i> Fóris Ferenczi Rita: <i>A BBTE Pedagógia és Alkalmazott Didaktikai Intézet rövid bemutatása</i> Barabási Tünde – Stark Gabriella: <i>A romániai koragyermekkorai nevelés curriculumának érvényesülési esélyei az otthonóvodáztatás időszakában</i> Szabó Thalmainer Noémi: <i>A szatmári tanítóképzés története</i> Demény Piroska: <i>Az erdélyi tanítóképzés pedagógiai gyakorlatának 21. századi korszerűsítési kísérletei</i> Ozsváth Judit: <i>A magyar tanárjelöltek helyzete Kolozsváron a két világháború között</i> Birta Székely Noémi: <i>Személyközpontú módszerek alkalmazása a pedagógusok szakmai önismeretének fejlesztésében</i> Baranyi Tünde Klára: <i>Az online matematikatanítás lehetőségei a romániai egyetemi oktatásban</i> Zsoldos Marchis Julianna: <i>Mese, játék, játékosítás matematika órán</i> Szállassy Noémi: <i>A zöld ötven árnyalata – természettudományok oktatása az erdélyi pedagógusképzésben</i>
17:30 – 18:30	<i>Pedagógusképzők és pedagógusjelöltek diszkussziója</i> <i>Moderátorok</i> Császár Zsuzsa <i>PTE TTK</i> Paic Róbert <i>PTE TTK</i>

3. nap október 13.	Szerda
10:00 – 11:30	<i>Az előző nap ismétlése felvételtől</i>
16:00 – 17:30	<i>a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola pedagógusképzőinek előadásai</i> Depcsinszka Ivett: <i>Az oktatás és pedagógusképzés helyzete Kárpátalján (Podkarpatszka Ruszban) a Csehszlovák Köztársaság kötelékében (1919–1939)</i> Tyahur László: <i>A Munkácsi Állami Egyetem Humán-Pedagógiai Szakkollégiumának létrehozása és működése – pedagógusképzés az 1914-2021 közötti időszakban</i> Orosz Ildikó: <i>A magyar nyelvű felsőoktatás helyzete Ukrajnában</i> Soós Katalin: <i>A kárpátaljai magyar szakképzés helyzete az ukrajnai oktatási reformok tükrében</i> Hutterer Éva: <i>A pedagógusképzés megújuló rendszere Ukrajnában</i>
17:30 – 18:30	<i>Pedagógusképzők és pedagógusjelöltek diszkussziója</i> <i>Moderátorok</i> Bredács Alice <i>PTE MK</i> Gocsál Ákos <i>PTE MK</i>

4. nap október 14.	Csütörtök
10:00 – 11:30	<i>Az előző nap ismétlése felvételtől</i>
16:00 – 17:30	<i>a Selye János Egyetem pedagógusképzőinek előadásai</i> Lőrincz Gábor: <i>Az SJE TKK Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéke mellett működő Variológiai Kutatócsoport tevékenysége, különös tekintettel a Romani Digitális Tudástér: Innovatív romani–magyar digitális oktatási-kulturális kompetenciafejlesztés és segédanyag-csomag létrehozása regionális modellek alkalmazásával c. projektre</i> Gál Gyöngyi, Török Tamás, Csehiová Ágota, Szarka Katarína, Tóth-Bakos Anita, Horváth Kinga: <i>Mentorképzés</i> Horváth Kinga, Tóth Péter: <i>Miben térnek el a kisebbségi pedagógusok a többségtől? Szlovákiai magyar pedagógusok pályaképének értelmezése.</i> Borbély Diána, Józsa Krisztián, Orsovics Yvette, Horváth Kinga: <i>Pedagógiai diagnosztika kurzus az óvodapedagógus képzésben</i>
17:30 – 18:30	<i>Pedagógusképzők és pedagógusjelöltek diskussziója</i> <i>Moderátorok</i> Deutsch Krisztina <i>PTE ETK</i> Tigyi Zoltánné Pusztafalvi Henriette <i>PTE ETK</i>

5. nap október 15.	Péntek
10:00 – 11:30	<i>Az előző nap ismétlése felvételtől</i>
16:00 – 17:30	<i>az Újvidéki Egyetem pedagógusképzőinek előadásai</i> Takács Márta: <i>A szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar első 15 éve, jelene és jövőképe</i> Dévavári Zoltán: <i>A magyar tanító- és tanárképzés története Vajdaság Autonóm Tartományban (1945–2006).</i> Pintér Krekity Valéria: <i>Akkreditációs folyamatok a pedagógusképző intézményekben</i> Námesztovszki Zsolt: <i>Kompetenciák fejlesztése robotok programozásával</i> Kovács Cintia: <i>A tanítóképző konferenciái és akkreditált pedagógus-továbbképzései, folyóiratai</i>
17:30 – 18:30	<i>Pedagógusképzők és pedagógusjelöltek diskussziója</i> <i>Moderátorok</i> Klein Ágnes <i>PTE KPVK</i> Szederkényi Éva <i>PTE BTK HFMI</i>
18:30 – 19:00	<i>A kongresszus zárása</i> Dezső Renáta Anna, a kongresszus elnöke

6. nap október 16.	Szombat
10:00 -13:00	<i>Az előző nap ismétlése felvételtől</i>

3 Absztraktok

3.1 Plenáris előadás - Gerner Zsuzsanna: A magyarországi pedagógusképzés aktuális kihívásai

Magyarországon a tanárképzés ebben az évezredben a harmadik reformját éli. A 2006-ban bevezetett Bologna-rendszerű, osztott tanárképzést 2013-ban váltotta fel az az osztatlan tanárképzés, melynek átalakítása 2019-ben került ismét napirendre. A legújabb modell jogszabályi háttére 2021. szeptember 15. óta ismert; bevezetése 2022 őszén várható. A megújítással kapcsolatban tudjuk, hogy nem az első és vélhetően nem is az utolsó reformot éljük át a tanárképzésben. Ez egyrészt összefügg azzal, hogy az oktatási-képzési igények folyamatosan változnak, hiszen az oktatás egy összetett, többváltozós folyamat, egy olyan komplex rendszer, melyben a fejlesztések nem lineárisak, és amelynek négy meghatározó tényezője, a pedagógus, a diák, a módszer és a tananyag csakis együttesen fejleszthetők. A megújítás háttérében másrészt a pedagógushiány kezelését célzó jogszabályi és oktatásszervezési javaslatok kimunkálása áll: Magyarország pedagógustársadalma előregedett, és bár elemzők szerint a tanári pálya presztízse javult az elmúlt években, az továbbra sem elég vonzó a fiatalok számára, ezért kevesen és gyakran nem is a legjobb képességűek választják a tanárképzést. Pedig a tanárképzés gazdasági tényező, mert egy ország gazdasági felemelkedése függ attól, hogy milyen a pedagógusképzés minősége. A sokat idézett hagyma-modell szerint minden mindennel összefügg, azaz a jó pedagógusképző a jó tanár, a jó tanár pedig a jó diák záloga. A jó képzés feltétele a tanárképzők közös identitása: a tanárképzés három szereplője, a pedagógia-pszichológiai képzés és a diszciplináris képzés képzői, valamint a gyakorlóiskolai vezető- és mentortanárok együttese alkotja a tanárképzőket. Az előadás a magyarországi tanárképzés változó struktúrájának és az átalakítás háttérének bemutatása mellett kitér a tanárképző központok szerepére a tanárképzők egységes professziójának megteremtésében.

3.2 Pécsi Tudományegyetem Bölcsészeti - és Társadalomtudományi Kar Neveléstudományi Intézet

3.2.1 Takács Zsuzsanna Mária: A pécsi pedagógusképzés kezdetei

A pécsi tanítóképzés léte már az I. Ratio Educationis kibocsátását követő évben és azután folyamatosan bizonyítható, de tanítóképző intézet alapítására csak báró Szepesy Ignác (1780-1838) püspöki kinevezését követően került sor. Szepesy a Lyceum-Alapítvány keretében 1831-

ben hozta létre, az egri tanítóképző megalapítása után pár évvel a pécsi Püspöki Tanítóképző Intézetet, mely 1947-ig állt fenn. Pécsen a tanítónőképzés 1851-ben, Scitovszky János püspök, a későbbi esztergomi érsek kezdeményezésére létrejött Notre Dame Női Kanonokrend iskolakomplexumának keretein belül alakult ki, akik 19. század második felében a város egyik legjelentősebb oktatási intézményrendszerét hozták létre. Ebben az időben nem volt a megyében megfelelő leánynevelő intézet, Scitovszky pedig sokáig tanulmányozta a rend pozsonyi szervezetét és intézményeit, melynek következtében, hosszas tárgyalásokat követően az ottani zárda Pécsre az alapító nővéreket. Mindkét intézmény növendékei Baranyán kívül Somogy és Tolna megyéből is érkeztek, így a Dél-Dunántúl meghatározó iskoláivá váltak, melyek a mai napig a város meghatározó oktatási intézményei, bár falaikon belül gimnáziumi oktatás folyik. A régi tanítóképzők utódintézményei azonban nemcsak a város hírneves iskolái, hanem jogutód intézményeikből nőtt ki a későbbi tanárképző intézet, mely a mai egyetem bölcsészettudományi karának elődje.

3.2.2 Molnár-Kovács Zsófia: Kiemelkedő tanárszemélyiségek a pécsi tanárképzés történetéből

Az előadás során – történeti aspektusból – egyrészt rápillantunk a pécsi egyetem/főiskola tanárképzést övező szervezeti felépítésének főbb változásaira, másrészt pedig fókuszba emeljük a pécsi neveléstudományi műhely kiemelkedő tanárait, neves professzorait, kutatóit, akik a pedagógusképzés alakításában, fejlesztésében jelentős szerepet játszottak. Az áttekintést segíti egyrészt a pécsi tanárképzés történetét tematikusan bemutató intézeti honlap (<https://nevtudortortenet.btk.pte.hu/>), másrészt a PTE BTK Neveléstudományi Intézet „Szakmai életút-lapozgató” című könyvsorozata, mely a pécsi tanárképzés jeles alakjainak tudományos életútja előtt tiszteleg. Az eddig megjelent kiadványok: Várnagy Elemér köszöntése (2010), Komlós Sándor emlékkötet (2011), Vastagh Zoltán emlékkötet (2012), Válogatás Kovács Sándor írásaiból (2013), Válogatás Dudás Margit írásaiból (2014), Válogatás Bernáth József írásaiból (2017), Gáspár László emlékkötet (2017), Válogatás Bárdossy Ildikó írásaiból (2019).

3.2.3 Ács Marianna: A pedagógusképzés nonformális színterei Pécsen (1948-1991)

A II. világháborút követően formális pedagógusképzés Pécsen főiskolai keretek közt indult el 1948-ban. 1950-ig a Pécsi Pedagógiai Főiskolán alsó tagozatos és felső tagozatos általános iskolai osztálytanítókat, majd 1950-től már csak az általános iskola felső tagozatán tanító szaktanárokat képezték. Ez a típusú képzés 1962-től 1982-ig a Pécsi Tanárképző Főiskolán folytatódott. Az egyetemi képzés 1982-ben a Janus Pannonius Tudományegyetem Tanárképző

Karán indult meg. Az intézmény egyesítette az egyetemek tudományos színvonalát és a főiskolák pedagógusképző hagyományait, ahol egy olyan korszerű, felsőoktatási modellváltásnak is megfelelni kívánó struktúrát igyekeztek kiépíteni, amely képes volt a társadalmi igényekre érzékenyen reagálni, és gyakorlatorientált szemléletben általános iskolai szaktanárok mellett már középiskolai tanárokat is képezni. Az előadásban azt kívánjuk bemutatni, hogy 1948-tól 1991-ig az intézményekben folyó formális oktatásban folyó tanárképzést hogyan egészítették ki az intézményhez kötődő, de a hallgatók által látogatott egyéb nonformális tanulási színtereken folyó képzések, extracurrikuláris tevékenységek. Így irányítjuk a figyelmet pedagógusképzésben résztvevők számára különféle célokkal, pl. a szocialista pártideológiát közvetítő, politikai jellegű, illetve a különféle, a diákok által igen kedvelt öntevékeny művészeti és kulturális csoportok, mint a zenekarok, néptáncgyűttesek stb. tevékenységére.

3.2.4 Orsós Anna, Cserti Csapó Tibor, Lakatos Szilvia, Vezdén Katalin: Romológia a Pécsi Tudományegyetemen

A tanszék a cigány népességgel kapcsolatos tudományos ismeretek oktatásának egyedülálló műhelyeként 1997-től működik a PTE Bölcsészettudományi Karán. A tanszék a romológia diszciplináris képzésben (BA, MA) a társadalom- és neveléstudományok valamint a humán tudományok cigánysággal kapcsolatos kutatási eredményeit integrálja az egyetemi oktatásba. Célja a romológia tudományos kérdéseit ismerő és megértő, a cigányság politikai, jogi, nyelvi, kulturális, oktatási, demográfiai, munkaerő-piaci helyzetét értő és értelmezni tudó szakemberek kibocsátása. A tanszék 2005/06 tanév óta az ország egyetlen olyan képzési helye, ahol a tanárképzés integráns része a romológia. 2012-ben a tanszék keretei között létrejött a Romológiai Kutatóközpont szakmai műhelyein keresztül kezdeményezi és keretet biztosít a romológia tudományterületével kapcsolatos diskurzusok megvitatásához. Tanszéki keretek között működik a Wlisslocki Henrikről elnevezett szakkollégium is, mely a roma, cigány származású, vagy a népcsoport kérdései iránt érdeklődő hallgatóknak a közösségi és tudományos munkáját fogja át.

3.2.5 Huszár Zsuzsanna: Pedagógus identitás, szakmakép és szerepfelfogás kutatások tükrében

A kisebbségi és többségi magyar közösségek az elmúlt évszázadban eltérő társadalomfejlődési utakat jártak be, és az adott ország társadalmi folyamataihoz illeszkedő, önálló intézményrendszert és sajátos kulturális gyakorlatot alakítottak

ki (Feischmidt 2014). Az iskolai nevelés-oktatás és az arra való felkészítés mint intézményesült kulturális gyakorlat a benne részt vevők sajátos nézőpontjait is magában foglalja. E nézőpontok között jelen előadásban az etnikai szempontot mint attitűdinális kategóriát és mint identitásformáló tényezőt emeljük ki szakirodalmi előzmények és empirikus kutatási eredmények tükrében.

3.2.6 Bálint Ágnes: Játék és tanulás

Előadásomat a játék legtágabb értelmezésével indítom, majd szűkítem a fókuszot a játék pszichológiai vonatkozásaira, hogy végül eljussak a tanulásban (sőt az élet egészében) betöltött szerepének felmutatásáig. Jean Piaget szerint az élet nem más, mint (társas) játékok sora. Az, hogy a játékban nem a győzelem a fontos, közhelynek tűnik, ám Piaget gondolatmenete rávilágít a mondás mélyebb értelmére. Élni annyi, mint játékban maradni, ezért fontos, hogy mindig legyen kivel játszunk – ehhez azonban be kell tartanunk néhány alapszabályt. A jó játék alapszabályai evolúciósan belénk vannak kódolva, mint azt Jaak Panksepp kísérletében a birkózó egerek példáján is látni fogjuk. Előadásomban röviden érintem a játék három kísérőjelenségét, a pozitív érzelmeket, a módosult tudatállapotot és a flow-t. Mindháromban közös az, hogy befogadóbbá, nyitottabbá, tanulásra képessé tesz bennünket. Nem csak üres szólam tehát, hogy a gyerek leginkább játék közben tanul. A játék és a tanulás néhány gyakorlati vonatkozású összefüggéseit Rober (2018) nyomán az ún. Super Mario-hatás bemutatásával villantom fel. Rámutatok, hogy a tanulás mindig „átkeretezhető” játékká, így többé már nem egy ismeretlen, rögzös útként gondolunk rá, hanem küldetesként, ami egy értelmes cél felé tart, még ha rögzös úton keresztül vezet is. Kiiktatjuk a kudarctól való félelmet, a hibákból való tanulás pedig egyre hatékonyabbá tesz bennünket a tanulás terén. Az emberi élet egésze is „átkeretezhető” játékká (life gamification), vallja Rober, hiszen az élet is egy gödrökkel és veszélyekkel teli út, és bele van kódolva, hogy hibázunk. Kudarcainkból tanulva, folyamatosan új megoldásokat keresve végül még értékesebbnek tűnik, ha célba érünk.

3.2.7 Dezső Renáta Anna: A gardneri intelligenciaelmélet alkalmazási lehetőségei a Kárpát-medencei magyar tanítási nyelvű pedagógusképzésben

Az elmúlt évtizedben a gardneri intelligencia koncepció lehetséges pedagógiai alkalmazásainak vizsgálata a pécsi Diverzitás műhelyben különös hangsúlyt kapott. Ez a befogadó szemléletet tükröző, egyéni tanulói különbségeket normaként elfogadó értelmezési keret fokozatosan teret nyert a pécsi tanárképzés pedagógiai-pszichológiai moduljában, illetve került doktori kutatások fókuszába. Előadásomban e folyamat mérföldköveit veszem górcső

alá, megjelenítve a Kárpát-medencében releváns állomásokat, valamint felvázolva a régióban lehetséges további vonatkozó együttműködési lehetőségeket a pedagógusképzés különböző szintjein.

3.3 Babes-Bolyai Tudományegyetem, Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézet

3.3.1 Fóris Ferenczi Rita: A BBTE Pedagógia és Alkalmazott Didaktikai Intézet rövid bemutatása

A kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és Neveléstudományok Karának magyar tagozatáért felelős dékánhelyetteseként a kar és a Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézet rövid bemutatására vállalkozom. Az intézményi szerkezet ismertetésekor a pedagógusképzést emelném ki: az óvodapedagógus-, a tanító- és tanárképzést, kolozsvári központú intézetünk, kihelyezett tagozataink ebben betöltött szerepét. Felvázolom a kutatási irányokat, az egyetemi oktatáson kívüli tevékenységeket, utalva az intézetünk gondozásában kiadott folyóiratokra is.

3.3.2 Barabási Tünde – Stark Gabriella: A romániai koragyermekkorai nevelés curriculumának érvényesülési esélyei az otthonóvodáztatás időszakában

Az előadásban empirikus kutatásunk tükrében az online tanulási környezet hatásait vizsgáljuk az óvodai nevelésre, illetve az ezt szabályzó curriculum érvényesülésének esélyeit az óvodapedagógusok gyakorlata és a nevelési szakértők szemléletmódja mentén. A jelenség bemutatását összefüggésfeltáró vizsgálat keretében valósítjuk meg, amely kérdőíves felmérés és interjú módszerére épül. *Vizsgálati mintánkat* romániai magyar óvodapedagógusok és oktatási szakértők képezik. Hozzáférési mintavételi eljárást alkalmaztunk, 423 óvodapedagógust kérdeztünk meg, illetve 14 óvodai nevelésért felelős megyei szakfelügyelőt, módszertanost. A kutatás Romániában valósult meg, terepét jellemzően Arad, Bákó, Bihar, Beszterce-Naszód, Brassó, Fehér, Hargita, Hunyad, Kolozs, Kovászna, Máramaros, Szatmár, Szeben, Szilágy, Temes megyék és Bukarest jelentette. A vizsgálat eszközét saját készítésű kérdőív képezte az óvodapedagógusok esetében, illetve saját készítésű strukturált interjút segítő kérdéssor az oktatási szakértők esetében. Eredményeink nyomán kirajzolódik a curriculum szerepe az online nevelési gyakorlat megvalósításában és az a szakértői szemléletmód és javaslatrendszer, amit az online oktatás ideje alatt érvényesítettek. Az

eredmények összegzése az óvodai nevelés világbárány idején megvalósuló helyzetképét rajzolja meg a curriculum szemszögéből.

3.3.3 Szabó Thalmainer Noémi: A szatmári tanítóképzés története

A BBTE Szatmárnémeti Kihelyezett Tagozatán működő óvodapedagógus- és tanítóképző szak fennállásának 15., illetve 20. évfordulója kapcsán fontosnak tartottuk feltárni a Szatmárnémetiben működő pedagógusképző intézmények történetét, illetve nyomon követni szakunk történetét az 1999-es megalakulásunktól kezdve, hiszen szárnyakat adni csakis a gyökerek megismerésével lehet. Szatmárnémetiben 1856-tól a római katolikus egyház működtetett tanítóképzőt, majd 1857-től tanítónőképzőt. Intézményük 1892-ben óvónőképzővel bővült, majd 1894-től Polgári iskolai tanítónőképző intézmény kezdte meg működését, mely a történelmi Magyarország területéről vonzott diákokat. 1903-tól a református és evangélikus egyház is fontosnak tartotta az elemi iskolai tanítónőképző beindítását, így a századelőn öt oktatási forma adott lehetőséget a pedagógusi pályára való felkészülésre. 1923-ban a katolikus tanítónőképző intézet kivételével mindegyik bezár, mivel nem tudja teljesíteni a román oktatásügyi minisztérium elvárásait, majd a bécsi döntést követően a Polgári iskolai tanítónőképző kivételével, mindegyik újrakezdi működését. A XX. század közepétől államosítják és összevonják a még meglévő pedagógusképző intézményeket, a képzés pedagógiai líceumban valósul meg 1956-ig. 1990-ben indítják újra középiskolai szinten a magyar tannyelvű óvodapedagógus- és tanítóképzést Szatmárnémetiben, majd 1999-ben a Babes-Bolyai Tudományegyetem keretén belül indul be a felsőfokú tanítóképzés, mely szintén több változáson ment keresztül 2021-ig.

3.3.4 Demény Piroska: Az erdélyi tanítóképzés pedagógiai gyakorlatának 21. századi korszerűsítési kísérletei

A BBTE Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézet a pedagógusi pályára történő eredményes felkészítés érdekében olyan képzési modell kidolgozására törekszik, amelyben az elméleti képzés mellett megfelelő súllyal szerepeljen a hallgatók gyakorlati felkészítése. Ennek érdekében folyamatosan kísérletezünk: a román tantervvel kötelezően egységes keretek között maradva, azt néhol kiegészítve arra törekszünk, hogy hallgatóink minél aktívabban vegyenek részt az iskolai, óvodai munkában, és minél több területen kipróbálják magukat. A csoportos pedagógiai megfigyelések, szimulációk, próbatanítások, vizsgatanítások mellett, olyan egyéni szakmai gyakorlati lehetőségeket igyekszünk teremteni, ahol komoly tapasztalatokat

szerezhetnek. A tanulmányban a romániai pedagógusképzés (kiemelten az óvó-tanítóképzés) jelen helyzetét összegezzük, majd a pedagógiai gyakorlat elképzelését mutatjuk be, amelynek fő célja a pedagógusi pályára történő gyakorlatközpontú felkészítés az óvodai, iskolai munkában való aktív részvételen keresztül, a pedagógusi munka minél több szeletének megismertetése, a gyerekekkel való közvetlen találkozás lehetőségének biztosítása.

3.3.5 Oszváth Judit: A magyar tanárjelöltek helyzete Kolozsváron a két világháború között

A trianoni határmódosulás után az erdélyi magyar fiataloknak csak román nyelven nyíltott lehetőségük tanári oklevél szerzésére. Hiányos nyelvismeretük miatt kezdetben magyarországi egyetemekre jelentkeztek, de mivel az onnan hozott diplomákat nem akkreditálta az állam, egy idő után megjelentek a romániai egyetemeken is. Kolozsváron évről évre nőtt a számuk. Félő volt viszont, hogy éppen olyan ismereteket nem tudnak elsajátítani (valós történelem, magyar szakszavak stb.), amelyek fontosak ahhoz, hogy az egyetemről kikerülve identitásában, feladatvállalásában erősítsék az amúgy is magára maradt erdélyi magyarságot. Elhivatott magyar szellemi vezetők azért találtak megoldást a tanárjelöltek kiegészítő képzésére és közösségbe szervezésére – az egyetemi helyzet bemutatásán túl ezek ismertetésére is vállalkozik ez a tanulmány.

3.3.6 Birta Székely Noémi: Személyközpontú módszerek alkalmazása a pedagógusok szakmai önismeretének fejlesztésében

A pedagógusképzés egyik égető problémája az elmélet és gyakorlat egyensúlyba állítása mellett, a pedagógusok személyiségfejlesztése. A pedagógus elsősorban személyiségével dolgozik, ezért is olyan fontos, hogy a pedagógus alap-, és továbbképzésének is szerves részei legyenek azok a személyközpontú módszerek, melyek segítségével lehetővé válik a szakmai önismeret kialakítása és támogatása. Az előadásban azokra a gyakorlatokra (önismereti gyakorlatok, hangzó napló stb.) szeretnék hivatkozni, amelyeket a Szakmai önismeret diszciplína keretén belül vezettünk be Babeş-Bolyai Tudományegyetem pedagógusképző szakok szakterületein. A szakmai önismeret másodlagos célja, hogy a tanárképző diszciplínák közötti kapcsolatokat és átmeneteket is felvillantsa és érzékeltesse. Minden gyakorlat a tanárjelölt személyiségének fejlesztését célozza, döntéseinek, válaszainak a szakmai önismeret szempontjából lényeges kérdéseire, mozzanataira mutat rá.

3.3.7 Baranyi Tünde Klára: Az online matematikatanítás lehetőségei a romániai egyetemi oktatásban

Az előadásban az online matematika oktatás hatásait vizsgáltam, az egyetemi hallgatók szemszögéből. Kutatásomban próbáltam feltérképezni az oktatók által használt platformokat, a hallgatók által használt digitális eszközöket, az online matematika oktatás nyújtotta előnyöket és hátrányokat, valamint a vizsgákra való felkészülés körülményeit. *Vizsgálati mintámat* a romániai magyar egyetemi hallgatók képezik a Babeş-Bolyai Tudományegyetemről. A *vizsgálati mintámat* saját készítésű kérdőív képezte, melyet online formában töltöttek ki a hallgatók a 2020-2021-es tanévben. A kapott eredmények alapján kijelenthetem, hogy a megkérdezett hallgatók nagy része meg van elégedve a matematika online módon történő oktatásával. Véleményük szerint nem okoz gondot számukra az online órákra való csatlakozás és bár úgy érzik, hogy a jelenléti oktatás előnyösebb lenne számukra, online módon is sikeresen el tudják sajátítani a matematikai ismereteket. Kutatásom folytatásaként szeretném a 2021-2022-es tanév tapasztalatait is megismerni a matematika oktatásával kapcsolatban, mind a hallgatók, mind az oktatók szemszögéből.

3.3.8 Zsoldos Marchis Julianna: Mese, játék, játékosítás matematika órán

A gyerekek matematikai képességeit csak olyan pedagógus tudja hatékonyan fejleszteni, aki maga is rendelkezik ezekkel a képességekkel, emellett pedig pozitívan viszonyul a matematikához és megfelelő szakmódszertani tudással tervezi meg és kivitelezzi a matematikai foglalkozásokat/órákat. Az óvó- és tanítóképzős hallgatók különböző matematikai képességekkel és matematikához való hozzáállással érkeznek az egyetemre, ezért sokszor kihívás úgy tanítani a matematikát, hogy minden diák a saját szintjéről indulva fejlődhessen. Ehhez nagy segítséget nyújtanak a különböző játékok és a játékosítás alkalmazása. Ezen módszerek nemcsak a hallgatók matematikai képességeinek fejlődése szempontjából hasznosak, hanem egy módszertani eszköztárt is adnak nekik. Az előadás célja betekintést nyújtani a Babeş-Bolyai Tudományegyetem óvó- és tanítóképző szakán folyó matematika oktatásba, valamint az ehhez fűződő kutatásokba.

3.3.9 Szállassy Noémi: A zöld ötven árnyalata – természettudományok oktatása az erdélyi pedagógusképzésben

A természettudományok tanulása hozzájárul a minket körülvevő világ és a bennünk zajló folyamatok megértéséhez, a gondolkodás fejlesztésének alapvető eszköze. A természettudományos oktatás meghatározó célja olyan ismeretek tanítása, amelyeket a

gyermek iskolán kívül is hasznosítani és alkalmazni tud. Ez csak akkor valósulhat meg, ha integráltan, interdiszciplináris megközelítésben tanítjuk a tudományokat. Előadásom célja annak bemutatása, hogy az erdélyi pedagógushallgatók milyen természettudományos tévképzetekkel rendelkeznek és saját gyakorlatunkban milyen módszereket, eljárásokat, jógyakorlatokat alkalmazunk a tudományok interdiszciplináris tanításában. Tanulmányomban kis ízelítőt nyújtok továbbá egyesütem, a Kaland'OR Egyesület környezeti- és fenntarthatóságra nevelési gyakorlatából, tevékenységeiből, munkánkból, amit nagy odaadással és szeretettel végzünk.

3.4 II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

3.4.1 Depcsinszka Ivett: Az oktatás és pedagógusképzés helyzete Kárpátalján (Podkarpatszka Ruszban) a Csehszlovák Köztársaság kötelékében (1919–1939)

Az előadás célja rávilágítani azokra a folyamatokra, melyek az oktatás helyzetét jellemezték az 1919–1939 közötti időszakban, amikor a jelenleg Kárpátaljaként ismert régió Podkarpatszka Rusz néven a Csehszlovák Köztársaság kötelékébe tartozott. A régió nemzetiségeinek – rutének (ukránok), oroszok, magyarok, németek, zsidók, románok – iskolázottságát, az oktatási intézmények helyzetét, az államnyelv használatának normatíváit, a kisebbségek oktatásának lehetőségeit mutatjuk be. Kitérünk a tankönyvek helyzetére, a humán tantárgyak tartalmainak és a nyelvek oktatásának sajátosságaira, a multikulturális környezet megteremtésére irányuló törekvésekre, valamint a pedagógusképzés helyzetére a vizsgált időszakban.

3.4.2 Tyahur László: A Munkácsi Állami Egyetem Humán-Pedagógiai Szakkollégiumának létrehozása és működése – pedagógusképzés az 1914-2021 közötti időszakban

Az előadás a jelenleg Kárpátaljaként ismert régió magyar nyelven is oktató intézményeinek fejlődéstörténetét mutatja be, kiemelve a Munkácsi Magyar Királyi Állami Szeminárium megalapításától a Munkácsi Állami Egyetem Humán-Pedagógiai Szakkollégiuma létrehozásáig vezető utat, az 1914 és 2021 közötti időszakban. Az egyes történelmi korszakokban más-más néven és képzési formában funkcionáló, a Szovjetunió idején magyar nyelvű csoportokkal működő pedagógusképzés 107 éves fennállása alatt több mint 16 ezer szakembert képezett, akik Ukrajna és Európa pedagógiai és kulturális szféráját gazdagítják. A régió az elmúlt 100 évben több ország kötelékébe is tartozott, az előadás fókuszában azok a változások állnak, melyek az országváltásokat követően az oktatáspolitikát is meghatározták.

Bemutatja a pedagógusképzés sajátosságait a nemzeti kisebbségek nyelvén oktató iskolák számára, illetve ezek jelentőségét a nemzeti hagyományok megőrzése, fejlesztése és a régió kulturális örökségének gazdagítása szempontjából.

3.4.3 Orosz Ildikó: A magyar nyelvű felsőoktatás helyzete Ukrajnában

Az előadás az Ukrajna függetlenné válása utáni időszak oktatáspolitikai törekvéseit mutatja be, az első, önálló magyar tannyelvű felsőoktatási intézmény, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola alapításának, létrehozásának körülményeit, az elmúlt 25 év törekvéseit és eredményeit vázolja. Reflektál a nyelvtörvény és az oktatásról szóló törvény – kisebbségeket hátrányosan érintő rendelkezéseire, az oktatási reform következtében a pedagógusképzést érintő változásokra, az oktatási rendszer, a magyar nyelvű pedagógusképzés aktuális kihívásaira.

3.4.4 Soós Katalin: A kárpátaljai magyar szakképzés helyzete az ukrajnai oktatási reformok tükrében

Kárpátalja sajátos geopolitikai helyzete és a történelmi viharok befolyásolták a régió oktatási helyzetét, a magyar nyelvű oktatás alakulását is. Míg az elmúlt 30 évben jól működő, kiépített magyar tannyelvű középiskolai oktatási rendszer alakult ki – a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség szakmai közreműködésének köszönhetően, – addig szakképzésben alig észlelhető fejlődés. Ezen a téren hatalmas lemaradás tapasztalható. A szakoktatás nem képes lépést tartani a szakmai fejlődéssel és a technikai kihívásokkal. Ukrajna Oktatási Minisztériuma reagálva a kor követelményeire oktatási és szakoktatási reformokat hajt végre a nyelvtörvény árnyékában. 2015-re Kárpátalján, az állami szakképző intézményekben szinte teljesen megszűnnek a magyar tannyelvű csoportok. Az Egán Ede Gazdaságfejlesztési program, a KMPSZ és a II.RF KMF – szakképzési koncepció kidolgozásával reflektál a kialakult helyzetre. 2014-ben öt szakot indítva nyitja meg kapuit a II. RF KMF Felsőfokú Szakképzési Intézete (2019-től Szakgimnázium), melyben idén 345 diák kezdte meg magyar nyelven tanulmányait és 332 diák vesz részt a főiskola Egán Ede Szakképzési Centrumában a magyarországi partneriskolákkal folytatott közös képzésekben. Mindezek az ukrajnai oktatási és nyelvpolitikai reformok árnyékában, a Magyar Kormány támogatásával valósulnak meg.

3.4.5 Hutterer Éva: A pedagógusképzés megújuló rendszere Ukrajnában

Ukrajna Oktatási és Tudományügyi Minisztériuma – az európai integrációra és az ország elmaradott gazdasági állapotára hivatkozva – 2015-ben dolgozta ki *Az ukrainai oktatás fejlesztésének 2015–2025 között megvalósuló koncepcióját*. Az oktatás teljes körű reformját előirányzó tervezetet, az új iskolakoncepciót, valamint az ezek alapján készült és a parlament által jóváhagyott oktatási törvényt jelentős társadalmi vita előzte meg, és a Nova Ukrainszka Skola (Új Ukrán Iskola) bevezetése körüli viták – a törvény jóváhagyása ellenére – napjainkban is folynak. A reformok első lépéseként Ukrajna Oktatási és Tudományügyi Minisztériuma 2016-ban jóváhagyta az ukrainai oktatás és iskolarendszer teljes megreformálását előirányzó Nova Ukrainszka Skola (NUS) iskolakoncepciót, melynek célja egy szerkezetében, működésében és tartalmában is teljesen új, ukrán iskolarendszer létrehozása. A reformok a felsőoktatás szerkezeti, tartalmi megújítását is előirányozzák, a pedagógusképzés rendszerét is átalakítják. Az előadás a pedagógusképző intézetek – különös tekintettel – a kisebbségi oktatási intézmények előtt álló kihívásokra fókuszálva mutatja be a pedagógusképzés megújítására irányuló törekvéseket.

3.5 Selye János Egyetem Tanárképző Kar

3.5.1 Lőrincz Gábor: Az SJE TKK Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéke mellett működő Variológiai Kutatócsoport tevékenysége, különös tekintettel a Romani Digitális Tudástér: Innovatív romani–magyar digitális oktatási-kulturális kompetenciafejlesztés és segédanyag-csomag létrehozása regionális modellek alkalmazásával c. projekt

A Variológiai Kutatócsoport 2010. április 23-án alakult meg a komáromi Selye János Egyetem Tanárképző Karának Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékén. A kutatócsoport fő kutatási területe a tankönyvek szakmaiságának, módszertani kérdéseinek, illetve az anyanyelvoktatás többségi és kisebbségi kérdéseinek vizsgálata. A kutatócsoport jelenleg az ELKH Nyelvtudományi Kutatóközpontjának Többsnyelvűségi és Edukációs Nyelvészeti Kutatócsoportjának partnereként részt vesz egy az Európai Unió ERASMUS+ programja által támogatott nemzetközi projektben, melynek címe: Romani Digitális Tudástér: Innovatív romani–magyar digitális oktatási-kulturális kompetenciafejlesztés és segédanyag-csomag létrehozása regionális modellek alkalmazásával.

3.5.2 Gál Gyöngyi, Török Tamás, Csehiová Ágota, Szarka Katarína, Tóth-Bakos Anita, Horváth Kinga: Mentorképzés

Előadásunkban bemutatni kívánjuk a 2020. szeptember 1-én indult Erasmus + KA201 Mentor Training (Project Number 2020-1-SK01-KA201–078250) nevű nemzetközi projektet, illetve a Selye János Egyetem által vállalt – Pedagógiai Innováció című modul szakmai anyagának kidolgozási folyamatát, jelenlegi eredményeit. A vállalt modul tartalmának összeállítása során, elsőként feldolgoztuk a pedagógusképzésben résztvevők mentorálásával és folyamatos szakmai fejlesztésével kapcsolatos nemzetközi szakirodalmakat és az ezekhez kapcsolódó jó gyakorlatokat. A munka eddigi eredményének tekinthető: a projektben közreműködő tím által kidolgozott modul tartalma, melynek olyan összetevői vannak, mint: a pedagógiai innováció és együttműködés, minőségbiztosítás, a minőségbiztosításban rejlő innovatív lehetőségek, innováció és együttműködés a tanárok karrierjében, illetve a megfelelő tanulási és tanítási stílusok újszerű alkalmazásának lehetőségei.

3.5.3 Horváth Kinga, Tóth Péter: Miben térnek el a kisebbségi pedagógusok a többségtől? Szlovákiai magyar pedagógusok pályaképének értelmezése

A nemzetiségi oktatást a (cseh)szlovákiai magyarok lexikona úgy definiálja, mint a nemzeti kisebbségekhez tartozó tanulók iskolai oktatását, amelynek legfontosabb szabályait a közoktatási törvény határozza meg. A nemzetiségi oktatás célja és feladata, amelyben leginkább eltér a többségi oktatástól, a kisebbségek nyelvén történő nevelés és tanítás, valamint a nemzetiségi történelem és hagyományok őrzése, továbbadása, és a nemzetiségi identitás gondozása. A pedagógust ebben a folyamatban kulcsfigurának tekintjük, így őket kérdeztük, hogyan látják önmagukat a rendszerben.

3.5.4 Borbély Diána, Józsa Krisztián, Orsovics Yvette, Horváth Kinga: Pedagógiai diagnosztika kurzus az óvodapedagógus képzésben

A pedagógusok szakmai kompetenciájának fontos építőkövét jelenti a pedagógiai értékeléssel kapcsolatos ismeretek köre. A Selye János Egyetem óvodapedagógus képzésében a pedagógiai diagnosztika önálló tantárgyként szerepel. A tantárgyat már a kezdetkor beépítették a képzésbe, ekkor a kurzus tartalma főként az elméleti tudás átadására fókuszált. Az órákon elsősorban az óvodában alkalmazott pedagógiai diagnosztika elméleti és módszertani vonatkozásainak a tárgyalására, esettanulmányok elemzésére került sor. Az utóbbi két évben a tantárgy tartalma megújult, a kurzusfejlesztés egy KEGA projekthez is kapcsolódik. A továbbfejlesztett kurzus fókuszába a gyakorlati tudás átadása került. A hallgatók a gyermekek vizsgálatára különféle

módszereket tanulnak meg, ezeket a gyakorlatban is kipróbálják. E módszerek között kiemelt hangsúly van a DIFER Programcsomagon (Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszer 4–8 évesek számára). A hallgatók megtanulják, hogy miként tudják felhasználni a diagnosztikus méréseket az óvodapedagógusi munkájukban.

3.6 Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar

3.6.1 Dévavári Zoltán: A magyar tanító- és tanárképzés története Vajdaság Autonóm Tartományban (1945–2006).

Az alapkutatásokra épülő előadás, a vajdasági magyar tanító- és tanárképzés történetét járja körül az 1945-ös harmadik impériumváltástól 2006-ig. Ez a határkorszak a Jugoszláv Szocialista Népköztársaság, a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság, a Jugoszláv Szövetségi Köztársaság és végül Szerbia-Montenegró Államközösségének hat évtizedét öleli fel. Az előadás első része bemutatja a sztálini mintára berendezkedő jugoszláv államhatalomnak a kisebbségek oktatásával összefüggő politikai megfontolásait; a zentai, a szabadkai és az újvidéki magyar tanítóképzők, illetve az Újvidéki Tanárképző Egyetem létrehozásának a körülményeit. A második rész igyekszik átfogó képet adni a nyílt diktatúrából autoriter államstruktúrába konvertálódó jugoszláv rendszernek a hatvanas és a hetvenes évekbeli magyar nyelvű tanítóképzéséről, a szabadkai Magyar Tanárképző Egyetem rövid éveiről, a magyar nyelvromlás előrehaladott állapotával összefüggő problémákról, végül pedig az idők folyamán állandóan változó oktatáspolitikai koncepciókról. Az előadás utolsó fejezete a második délszláv állam szétesésével is összefüggő, a magyarellenes tendenciák keretébe illeszkedő szerb oktatáspolitikai változásokat, a szabadkai magyar nyelvű tanítóképzés, illetve a Pedagógiai Akadémia erőszakos megszüntetését, végül pedig a magyar értelmiség és politikum azon harcait járja körül, amelyek révén 2006-ban hosszas csatározások után Szabadkán megalakulhatott a Szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar

3.6.2 Takács Márta: A szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar első 15 éve, jelene és jövőképe

A MTTK 2006-ban alakult a nagy hagyományokkal rendelkező szabadkai magyar nyelvű tanítóképzés hagyományait tovább örökítve. Jelenleg mint az Újvidéki Egyetem 14., legfiatalabb kara, 4 alapképzés és 2 mesterképzés, valamint több pedagógus-továbbképzés intézménye. Felújított műemléképülete a város egyik legszebb helyszíne, és a vajdasági magyar nyelvű felsőoktatás zászlóshajója.

3.6.3. Pinter Krekity Valéria: Akkreditációs folyamatok a pedagógusképző intézményekben

A Szerbiai Felsőoktatási Törvény szigorúan szabályozza, szabványok szerint előírja azokat a feltételeket, amelyek szerint a felsőoktatási intézmények működhetnek, illetve oktatási programjaik engedélyezhetők lesznek. A legújabb törvénymódosítások a pedagógusképző intézmények számára lényesen nagyobb óraszámokban javasolnak gyakorlati képzést, és ez újabb kihívás a kisebbségi közösségek számára. Tudományos tevékenységet az egyetemi karok csak akkor folytathatnak, ha egy további akkreditációs eljárásban erre jogosultságot szereznek. A MTTK a 2020/2021-es tanévben minden akkreditációs feltételnek eleget tett, de a tapasztalatok tanulságosak lehetnek a régió többi intézménye számára is.

3.6.4 Námesztovszki Zsolt: Kompetenciák fejlesztése robotok programozásával

A 21. században kulcsfontosságúak a digitális kompetenciák, valamint a STEM tudományterület. A Vajdaságban 3 évvel ezelőtt kezdődött el egy olyan összehangolt kezdeményezés, amely elsődlegesen a LEGO robotok programozásának a népszerűsítését tűzte ki célul. A szervezők úgy vélik, hogy ez lehetőséget ad az általános- és középiskolás tanulóknak, hogy játékosan ismerkedjenek a műszaki világgal és fejlesszék a digitális kompetenciáikat, de emellett megfigyelhető az úgynevezett soft skill-ek (kreativitás, kommunikáció, logikus és algoritmikus gondolkodás stb.) fejlődése is. Az előadásunkban a WRO (World Robot Olympiad) kezdeményezés körül kiépülő szakköröket, műhelyeket, tábortokat és magát a versenyt mutatnánk be.

3.6.5 Kovács Cintia: A tanítóképző konferenciái és akkreditált pedagógus-továbbképzései, folyóiratai

A jelen kor pedagógusát nagy kihívás elé állítja ez a felgyorsult, szüntelenül változó, technikai és informatikai értelemben is korszerű és állandóan megújuló világ. Kompetenciáit fejlesztenie kell, nem támaszkodhat csak a felsőfokú tanulmányai során megszerzett tudására ahhoz, hogy a diákok korszerű oktatásában lépést tudjon tartani, saját magát is fejlesztenie kell. A tanítóképző éppen ezért több akkreditált pedagógus-továbbképzést is meghirdet bizonyos időközönként, téli és nyári egyetem folyamán, vagy akár, igény szerint a tanév bármely szakaszában. A tanítóképző konferenciái is hasonló célt szolgálnak, évente egyszer kerülnek megszervezésre. A három konferencia a következő megnevezést viseli: Nemzetközi Tudományos Konferencia, Nemzetközi Módszertani Konferencia és IKT az oktatásban

konferencia. A Kar két folyóirata szerbiai minősítés szerint magas besorolású lektorált folyóiratoknak számítanak.